

ธรรมนูญสุขภาพความป่สอดภัยในเด็กและเยาวชน

ตำบสป่าตั้ง

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ธรรมนูญสุขภาพความป่สอดภัยใหม่เด็กและเยาวชน

ตำบสป่ตั้ง

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ตำบสป่าติง

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

พิมพ์ครั้งแรก

กันยายน ๒๕๖๑

ศิลปกรรม

วัฒนสินธุ์ สุวรรตนานนท์

พิมพ์ที่

บริษัท มาตา การพิมพ์ จำกัด

พิมพ์เผยแพร่

ศูนย์สารสนเทศและข้อมูลข่าวสาร
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)
ชั้น ๓ อาคารสุขภาพแห่งชาติ
เลขที่ ๘๘/๓๙ ติวานนท์ ๑๔
ถนนติวานนท์ หมู่ที่ ๔ ตำบลลาดบัวขาว
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์ ๐๒-๘๓๒-๙๐๐๐
โทรสาร ๐๒-๘๓๒-๙๐๐๑
<https://infocenter.nationalhealth.or.th>
www.nationalhealth.or.th

คำปรารภ และกติกการรรมประกาศ

ท่ามกลางระบบการบริหารราชการแผ่นดินสมัยใหม่ที่พัฒนา
มาประมาณ 100 ปีเศษ ประเทศไทยมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
ยุทธศาสตร์ และแผนงานต่างๆ ที่ออกมาโดยกลไกภาครัฐ ทั้งรัฐสภา
รัฐบาล กระทรวง และส่วนราชการ ฯลฯ จำนวนประมาณ 130,000
ฉบับ ซึ่งทั้งหมดนั้นเป็น “นโยบายสาธารณะของรัฐ” ที่ออกมาเพื่อ
บังคับใช้กับประชาชนและสังคม

ธรรมนูญสุขภาพ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของสิ่งๆ ที่เรียกว่า “นโยบาย
สาธารณะโดยสังคม” เนื่องจากเป็นกรอบทิศทางสำหรับการพัฒนา
ชุมชนท้องถิ่นและสังคมในส่วนเฉพาะ ที่ซึ่งกลุ่มฝ่ายและภาคส่วน
ต่างๆ ได้ลุกขึ้นมากำหนดใจตนเองและประกาศเป็นเจตนารมณ์
ร่วมกันเอาไว้ ณ เมื่อเวลาใดเวลาหนึ่ง

ธรรมนูญสุขภาพจึงไม่ใช่กฎหมาย ไม่มีบทบังคับลงโทษ แต่
ธรรมนูญสุขภาพเป็นกติกาทางสังคมที่ชุมชนใช้กำกับดูแลกันเอง เพื่อ
ความอยู่รอดและอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

ธรรมนูญสุขภาพเป็นส่วนหนึ่งของจารีตประเพณีสมัยใหม่ที่
ได้รับการริเริ่มและสร้างสรรค์ขึ้นมาตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.สุขภาพ
แห่งชาติ พ.ศ. 2550

กล่าวสำหรับธรรมนูญสุขภาพของตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายที่ว่าด้วยความปลอดภัยในเด็กและเยาวชนฉบับนี้ ถือเป็นนวัตกรรมชุมชน ที่มีประเด็นเฉพาะลงไปในกลุ่มประชากรที่เป็นอนาคตของชาติและเป็นแบบอย่างกรณีศึกษาที่น่าสนใจ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อทราบว่ากระบวนการจัดทำธรรมนูญฉบับนี้อยู่ในช่วงเหตุการณ์การช่วยเหลือทีมฟุตบอลเยาวชนหมูป่าอะคาเดมี 13 คน ที่ไปเที่ยวถ้ำและเกิดน้ำท่วมฉับพลัน หนีออกไม่ทัน กลายเป็นผู้ประสบภัยที่โด่งดังไปทั่วโลก พร้อมๆ กับชื่อเสียงเกียรติภูมิของประเทศตามที่ได้รับทราบกันดีแล้ว ชุมชนจึงมีแรงบันดาลใจกำหนดมาตรการความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนอย่างครอบคลุมทุกด้าน

ผมขอแสดงความชื่นชมเป็นกรณีพิเศษสำหรับธรรมนูญสุขภาพชุมชนฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนตลอดไป

นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป
เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

คำนำ

ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนความปลอดภัยในเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ให้เกิดความปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชนในมิติรอบด้าน ได้แก่ มิติทางสังคม มิติทางอุบัติเหตุ มิติทางภัยพิบัติ และมิติทางสุขภาพ ทั้งนี้ เด็ก เยาวชน ครอบครัว ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดพื้นที่ความปลอดภัยของตนเองใน หมู่บ้านและชุมชน และส่งเสริมทักษะความรู้ให้เอาตัวรอดจากภัยต่างๆ ในทุกสถานการณ์ได้ โดยส่วนหนึ่งเป็นการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเพื่อให้เกิด “ศูนย์ความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน ในหมู่บ้านและชุมชน” โดยใช้รูปแบบการขับเคลื่อนที่เป็นเชิงป้องกัน, ปกป้องคุ้มครอง, ช่วยเหลือและส่งต่อให้กับหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งนี้ “ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย” เป็นธรรมนูญประเด็นความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน ฉบับแรกของประเทศ โดยการสานพลังของผู้นำชุมชน โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนในการเอาตัวรอดจากภัยพิบัติและอุบัติเหตุ

รวมไปถึงภัยทางสังคมที่เกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์และสร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหาความปลอดภัยในเด็กและเยาวชนแก่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน เพื่อจัดมาตรการลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุและอุบัติเหตุในทุกรูปแบบและทุกสถานการณ์รวมถึงส่งเสริมพ่อแม่ ผู้ปกครองและโรงเรียนสร้างระบบความปลอดภัย ๖ ด้าน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพปลอดภัย ระบบคุ้มครองภัยจากบุคคล เดินทางปลอดภัย ความปลอดภัยในบ้านและโรงเรียนพร้อมส่งเสริมหลักสูตรความปลอดภัย เตรียมความพร้อมด้านฉุกเฉินและภัยพิบัติในบ้าน โรงเรียน ชุมชน โดยมีการสำรวจและประเมินจุดเสี่ยงรวมไปถึงภัยทางสังคม

นอกจากนี้ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและเยาวชนยังมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาสุขภาพเด็กและเยาวชนตำบลป่าตึง ให้เจริญก้าวหน้า โดยการบูรณาการแผนงาน โครงการ การประสานความร่วมมือ ระหว่างองค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรประชาชน และองค์กรเอกชน ร่วมกันอย่างต่อเนื่องโดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป

สมัชชาสุขภาพจังหวัดเชียงราย
องค์กรเครือข่ายพัฒนาสิทธิเด็กและการปกป้องคุ้มครองเด็กภาคเหนือ
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง
โรงเรียนในพื้นที่ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน
บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงราย

สารบัญ

คำปรารภและกิตติกรรมประกาศ	๓
คำนำ	๕
นิยามศัพท์	๖
หมวด ๑ ปรัชญาและเจตนารมณ์ ต่อการสร้างความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน	๑๖
หมวด ๒ การสร้างสุขภาวะเพื่อความปลอดภัยในเด็ก และเยาวชน ที่พึงประสงค์	๑๗
หมวด ๓ การส่งเสริมสุขภาพเพื่อความปลอดภัยในเด็ก และเยาวชน	๑๘
หมวด ๔ การสร้างความปลอดภัยในสังคม	๑๙
หมวด ๕ การสร้างความปลอดภัยต่ออุบัติเหตุต่างๆ	๒๑
หมวดที่ ๖ การสร้างความปลอดภัยต่อภัยพิบัติ	๒๔
หมวด ๗ แนวทางการบูรณาการ การสร้างความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน ทั้งภัยสังคม อุบัติภัย ภัยพิบัติ และภัยคุกคามสุขภาพ ในพื้นที่ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย	๒๕
หมวด ๘ บทเฉพาะกาล	๒๖

นิยามศัพท์

"ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน"
ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

เด็ก หมายถึง คนที่มีอายุน้อย และพ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ บัญญัติว่า “เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กของสหประชาชาติ ได้จำกัดความว่า เด็ก คือ มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี นอกเหนือจากกฎหมายรับรองว่าเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ

เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้วจากการจดทะเบียนสมรส ในทางกฎหมายก็ถือว่าบุคคลที่มีอายุระหว่างนี้เป็นเยาวชนและหากต้องระวางโทษก็จะพิจารณาโทษแตกต่างจากผู้ใหญ่ ความหมายในระดับสากล โดย สหประชาชาติ ระบุว่า เยาวชน หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาว คือ ผู้มีอายุระหว่าง ๑๕-๒๕ ปี หรือเป็นช่วงวัยหนุ่มสาว เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างการเป็นเด็กและผู้ใหญ่

สิทธิเด็ก หมายความว่าตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก คือ ข้อตกลงระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นโดยสหประชาชาติ (คณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน) โดยได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กบอกถึงนิยาม (เด็กหมายถึงบุคคลทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สหพันธการสำคัญ ดังนี้

กฎหมายสิทธิเด็ก มีที่มาจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้รับกำหนดให้ปฏิบัติเช่นเดียวกันหมดในทุกๆ รัฐภาคี โดยที่ กำหนดเอาสิทธิพื้นฐานเอาไว้ ๔ ประการ ได้แก่

๑. สิทธิในการอยู่รอด (Right of Survival) กล่าวคือ เด็กทุกคนเมื่อเกิดมา มีสิทธิที่จะใช้ชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะเกิดมาพร้อมกับ ร่างกายที่ผิดปกติหรือไม่สมบูรณ์ก็ตาม โดยที่เด็กต้องได้รับการ จดทะเบียนตั้งแต่แรกเกิดและได้รับสิทธินี้ได้โดยปริยาย รวมไปถึงสิทธิ ที่จะได้รับการเลี้ยงดูทั้งทางร่างกาย (มีสิทธิที่จะได้รับอาหารในปริมาณ ที่เพียงพอและสะอาด) สภาพจิตใจ ตลอดจนที่อยู่อาศัยที่ต้องให้ความ ปลอดภัย โภชนาการและการบริการทางการแพทย์ (การได้รับสิทธิ วัคซีนป้องกันโรคต่างๆ)

๒. สิทธิได้รับการคุ้มครอง (Right of Protection) เป็นสิทธิ ที่เด็กจะได้รับการปกป้องคุ้มครองให้รอดพ้นจากการทารุณทุกรูปแบบ เช่น การทารุณทั้งทางกาย จิตใจ ทางเพศ และการใช้แรงงาน ที่ได้รับ ผลประโยชน์จากการทำงานของแรงงานเด็ก ทำให้เด็กขาดการเรียนรู้ และการพัฒนา ไม่ว่าจะมาจากจากพ่อ แม่ หรือไม่ว่าจะมาจากผู้ใดก็ตาม อีกทั้งสิทธินี้ยังคุ้มครองไปถึงเด็กที่หลบภัยจากอันตรายอพยพมาใน ประเทศของรัฐภาคี ก็ต้องได้รับการคุ้มครองด้วยเช่นกัน

๓. สิทธิในด้านพัฒนาการ (Right of Development) เด็ก ทุกคนที่เกิดมา จะได้รับสิทธิให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการ

พัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ตลอดจนความพึงพอใจและ
ความสุข การมีกิจกรรมร่วมกันกับคนในครอบครัว หรือของโรงเรียน
และเด็กต้องได้รับการศึกษาที่ดี ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี
ได้รับอาหารที่เหมาะสมกับวัย ได้รับการเล่นสนุก การพักผ่อน และ
รับรู้ข่าวสารอย่างเช่นผู้ใหญ่

๔. สิทธิการมีส่วนร่วม (Right of Participation) เป็นสิทธิ
ที่ให้ความสำคัญแก่เด็กเท่าเทียมกับผู้ใหญ่ คือ เด็กมีสิทธิแสดงออก
ทั้งด้านความคิดและการกระทำ สามารถเรียกร้องสิทธิในการปกป้อง
ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตของตนเองได้ และอนุญาตให้เด็กมี
ส่วนร่วมให้การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดย
ความคิดนั้นต้องไม่กระทบกับสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นด้วย ใน
กฎหมายของประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก
พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการสงเคราะห์ปกป้องสวัสดิภาพ
และคุ้มครองการละเมิดสิทธิเด็กไว้หลายประการตามอนุสัญญาว่าด้วย
สิทธิเด็ก

ภัยสังคม หมายถึง สิ่งที่อันตรายที่เกิดขึ้นจากจิตใจหรือ
การกระทำที่มุ่งร้ายของผู้คนในสังคมด้วยกันเองหรือแสวงหา
ผลประโยชน์จากคน เช่น การล่อลวง นำพา และกระทำคามรุนแรง
เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การถูกล่อลวง การลวงละเมิดทางเพศ
และการใช้ความรุนแรงในรูปแบบที่เลวร้ายต่อคนที่อยู่ในสังคม

อุบัติเหตุ หมายถึง ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดหวังและไม่ตั้งใจในเวลาและสถานที่แห่งหนึ่ง เกิดขึ้นโดยไม่มีสิ่งบอกเหตุล่วงหน้าแต่มีสาเหตุและส่งผลกระทบที่สามารถชี้วัดได้ อุบัติเหตุเป็นผลเชิงลบของความเป็นไปได้บางอย่างหนึ่ง ซึ่งควรจะหลีกเลี่ยงหรือป้องกันไว้แต่แรก โดยพิจารณาจากปัจจัยสาเหตุต่างๆ อันจะนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุ ในเรื่องของกำหนดการและการวางแผน อุบัติเหตุอาจหมายถึงเหตุการณ์หรือผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้มีการวางแผนรองรับมาก่อน หรือวางแผนไม่ครอบคลุม ซึ่งจะส่งผลต่อระบบและกำหนดการโดยรวมเมื่ออุบัติเหตุเกิดขึ้น

ในอีกความหมายหนึ่ง อุบัติเหตุอาจหมายถึงเหตุการณ์ทางกายภาพที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของมนุษย์ อาทิ รถชน ตกตึก มีดบาด ไฟลวก ไฟช็อต โดนพิษ ฯลฯ หรือหมายถึงเหตุการณ์ที่ไม่ใช่ทางกายภาพเช่น การลืมนัดหมาย การลืมนัดหมาย ความเผอเรอ หรือการเปิดเผยความลับ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดก็ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้

ภัยพิบัติ หมายถึง ภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ภัยพิบัติแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ภัยพิบัติทางธรรมชาติและภัยพิบัติที่มนุษย์สร้างขึ้น

ภัยพิบัติทางธรรมชาติ คือ ภัยที่มีสาเหตุมาจากธรรมชาติ อาทิ แผ่นดินไหว อุทกภัย อัคคีภัย พายุ การระเบิด โดยการระเบิดที่กล่าวถึงนี้คือการระเบิดของแก๊สที่มีความไวไฟสูงที่ธรรมชาติปล่อย

ออกมาสู่ภายนอก นอกจากนี้ภัยพิบัติทางธรรมชาติยังรวมถึงภัยจาก
นอกโลกด้วย เช่น อุกกาบาต

ภัยพิบัติที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ ภัยพิบัติที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์
เช่น การสูบน้ำใต้ดินปริมาณมากจนส่งผลให้เกิดการทรุดตัวของ
พื้นดิน การปล่อยก๊าซเรือนกระจกปริมาณมากจากโรงงานอุตสาหกรรม
จนส่งผลให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นและท่วมพื้นที่ในระดับต่ำ การ
เปลี่ยนทางน้ำจนทำให้เกิดภัยแล้งในบางพื้นที่ เป็นต้น รวมถึงการ
ทดลองทางวิทยาศาสตร์ เช่น การทดลองระเบิดนิวเคลียร์ใต้ดิน ซึ่ง
ส่งผลต่อชั้นหินใต้เปลือกโลก โดยอาจมีผลกระทบต่อโลกในระยะยาว

ภัยสุขภาพ หมายถึง

๑. ปัญหาด้านสุขภาพ ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาด้านสุขภาพ
มีหลายสาเหตุดังนี้

- ขาดสารอาหารและเติบโตช้า
- ร่างกายอ่อนแอ เจ็บไข้ได้ป่วยได้ง่าย
- เป็นโรคอันเกิดจากการติดเชื้อ
- มีโรคแทรกซ้อน
- มีอาการแพ้ หรือเป็นโรคภูมิแพ้
- อาเจียน
- มีอาการชัก
- หมดสติ
- หยุดหายใจ

- โครงสร้างร่างกายและพัฒนาการด้านต่างๆ ไม่สมวัย
- มีปัญหาทางสุขภาพเรื้อรัง

๒. ปัญหาด้านความปลอดภัย สำหรับลักษณะของเด็กที่มีปัญหาด้านความปลอดภัย อาจเกิดจากการได้รับอุบัติเหตุ มีลักษณะดังต่อไปนี้

- มีแผลไหม้หรือพุพองจากการถูกน้ำร้อนลวกหรือถูกไฟไหม้
- มีแผลจากการถูกข้อมือคัมบอด
- มีอาการแพ้หรือเป็นพิษจากการได้รับสารที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย เช่น ยา และน้ำยาทำความสะอาด
- กระดูกหัก เคล็ดขัดยอก หรือศีรษะได้รับการกระทบกระเทือนจากการตกจากเครื่องเล่นหรือที่สูง

สาเหตุจากปัจจัยภายใน

ปัญหาสุขภาพและความปลอดภัยของเด็กเกิดได้จากหลากหลายสาเหตุ ซึ่งอาจจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภทคือ สาเหตุอันเกิดจากปัจจัยภายใน ซึ่งเกิดขึ้นจากความผิดปกติในตัวเด็กเอง โดยปัญหาของเด็กมักเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

- เด็กมีภูมิคุ้มกันโรคต่ำ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะระบบภูมิคุ้มกันของเด็กยังไม่พัฒนาโดยสมบูรณ์ นอกจากนี้ก็อาจเกิดจากความผิดปกติทางร่างกายของเด็กเอง

- โรคภูมิแพ้หรืออาการแพ้ประเภทต่างๆ เช่น แพ้อาหาร แพ้ยา แพ้สัตว์ปีก ซึ่งอาจทำให้เด็กต้องได้รับการรักษาอย่างเร่งด่วนในบางกรณี

สาเหตุจากปัจจัยภายนอก

สำหรับปัจจัยภายนอก สิ่งแวดล้อมมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กส่วนใหญ่มักเกิดจากเหตุดังต่อไปนี้

- การติดเชื้อ การติดเชื้อส่วนใหญ่เกิดจากสิ่งมีชีวิตจำพวกแบคทีเรียหรือไวรัส ซึ่งสามารถแพร่จากคนสู่คนได้อย่างง่ายดายผ่านการสัมผัส (Cross-infection)

- การเลี้ยงดูจากผู้ปกครอง ตั้งแต่หลังคลอด ซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องของการให้อาหารทารก ไปจนถึงการดูแลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตประจำวันของลูก

- เด็กขาดประสบการณ์หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์
- อุบัติเหตุประเภทต่างๆ ซึ่งอาจเกิดจากการหกล้มเพียงเล็กน้อย หรืออาจรุนแรงถึงอุบัติเหตุที่อาจนำไปสู่การสูญเสียอวัยวะหรือชีวิต

- การได้รับสารพิษ

- การรักษาความสะอาดที่ไม่ดีพอ

ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัย ในเด็กและเยาวชน

ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยคณะกรรมการพัฒนาตำบลป่าตึง สภาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง องค์กรปกครองท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สภาองค์กรชุมชน สภาวัฒนธรรม สภาเด็กและเยาวชน หน่วยงานภาครัฐ เครือข่าย อสม. อพม. อปพร. และองค์กรภาคี เครือข่ายอื่นๆ คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ (สปสช.) กองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนภัยพิบัติ ในตำบลป่าตึง ได้ทำการประชาคม ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและเยาวชนตำบลป่าตึง ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยการลงประชามติ เห็นพ้องต้องกันเป็นฉันทมติ ให้ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและเยาวชนตำบลป่าตึง ฉบับนี้ เป็นเครื่องมือ ในการกำหนดทิศทาง การพัฒนาสุขภาพเด็กและเยาวชนตำบลป่าตึง ให้เจริญก้าวหน้า โดยการบูรณาการแผนงาน โครงการ การประสานความร่วมมือ ระหว่างองค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรประชาสังคม องค์กรประชาชน และองค์กรเอกชน ร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อไป

หมวด ๑

ปรัชญาและจิตศาสตร์ ต่อการสร้างความปลอดภัยให้เด็กและเยาวชน

สุขภาพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กและเยาวชนตำบลป่าตึง ซึ่งจะต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมครอบคลุมทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันอย่างสมดุล บนพื้นฐานของวิถีชุมชน และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกระทำรุนแรงภายในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และพ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เกิดสุขภาพและความปลอดภัยในเด็กและเยาวชนครอบคลุมมิติรอบด้าน ดังนี้

CHILD is Different

C : Careful : ระมัดระวัง

H : Helpful : ให้ความช่วยเหลือ

I : In The Now : ตอนนี้อยู่หรือเดี๋ยวนี้

L : Law : การบังคับใช้กฎหมาย

D : Drive your Life : การขับเคลื่อนชีวิตให้ปลอดภัย

KNOC ๒

การสร้างสุขภาวะเพื่อความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน ที่พึงประสงค์

ข้อ ๒ ให้เด็กและเยาวชน มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ท่ามกลางพื้นที่ปลอดภัย พื้นที่เรียนรู้ และ ศูนย์ความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน (Child Safety Center) ในทุก หมู่บ้านและชุมชน ดังนี้

(๒.๑) ให้เด็กและเยาวชน มีทักษะชีวิตในการเอาตัวรอดจาก ภัยทุกรูปแบบที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์

(๒.๒) สร้างความตระหนักความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน สำหรับ ครอบครัว ชุมชน ในการจัดมาตรการในการลดความเสี่ยงจาก อุบัติภัย, ภัยพิบัติ, ภัยสังคมในทุกรูปแบบและทุกสถานการณ์

(๒.๓) ส่งเสริมพ่อแม่ ผู้ปกครอง, ครูในโรงเรียน, คนในชุมชน มีส่วนร่วมเฝ้าระวังภัยต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

(๒.๔) จัดพื้นที่ส่งเสริมความรู้และทักษะชีวิตสำหรับเด็กและ เยาวชนในพื้นที่ในการเอาตัวรอดและช่วยเหลือคนอื่นจากอุบัติเหตุ, ภัยพิบัติ, ภัยสังคม

การส่งเสริมสุขภาพเพื่อความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน

ข้อ ๓ การส่งเสริมป้องกันความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน

(๓.๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน องค์กรต่างๆ ในชุมชน ได้ตระหนัก และให้ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชน ตลอดจนสนับสนุนด้านงบประมาณในการขับเคลื่อนงาน

(๓.๒) สร้างทักษะงานอาชีพให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม

(๓.๓) อบรมให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับสิทธิเด็กและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชน

(๓.๔) ให้มีข้อกำหนด และข้อตกลงในชุมชนระหว่างร้านค้ากับผู้ให้บริการ เพื่อป้องกันและสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็กและเยาวชน

(๓.๕) ประสานงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานต่างๆ เช่น อบต. อำเภอ จังหวัด ในการให้ความร่วมมือป้องกัน และเตรียมความพร้อม เพื่อรับมือกับภัยพิบัติต่างๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ

(๓.๖) ส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครเด็กและเยาวชน ในตำบลให้มีเวทีเพื่อสร้างให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

(๓.๗) จัดกิจกรรมกีฬาต้านยาเสพติดในระดับกลุ่มตำบลทุกปีอย่างต่อเนื่อง

(๓.๘) ส่งเสริมด้านภาษาต่างประเทศ ให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อเข้าสู่ประตูอาเซียน เช่น กลุ่มสนใจในช่วงปิดเทอม (โดยมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง)

(๓.๙) สร้างพื้นที่ที่ปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น อปต. ภาครัฐ โดยรับเยาวชนเข้าทำงานในช่วงปิดเทอม

หมวด ๔

การสร้างการป้องกันภัยทางสังคม

ข้อ ๔ การป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

(๔.๑) โรงเรียนที่แจ้งทำความเข้าใจผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน

(๔.๒) ชุมชน ค้นหาสาเหตุแนวทาง และให้การช่วยเหลือ

(๔.๓) แจ้งตำรวจ และหรือมูลนิธิคุ้มครอง และหรือศูนย์ดำรงธรรม ให้การช่วยเหลือและส่งต่อมูลนิธิคุ้มครอง

ข้อ ๕ การป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเด็ก(พฤติกรรมไม่เหมาะสม)

(๕.๑) ให้โรงเรียน ดักเตือน และหรือภาคทัณฑ์

(๕.๒) ให้กรรมการหมู่บ้าน ชุมชน ใช้กฎของหมู่บ้าน

(๕.๓) ตำรวจและหรือมูลนิธิคุ้มครอง ให้การช่วยเหลือและหรือส่งต่อมูลนิธิคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ข้อ ๖ การป้องกันในการใช้สื่อและติดสื่อ

(๖.๑) ให้ครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน ช่วยกันสอดส่องดูแล ให้คำแนะนำในการใช้สื่อ

(๖.๒) ให้การช่วยเหลือและการส่งต่อมูลนิธิคุ้มครองและหรือสำนักเฝ้าระวังวัฒนธรรมทางสื่อ

ข้อ ๗ การป้องกัน ยาเสพติด

(๗.๑) ให้ความรู้ (โรงเรียน, ตำรวจ, อนามัย, ชุมชน)

(๗.๒) การช่วยเหลือ/ส่งต่อ ช่วยเหลือและส่งต่อ (สถานบำบัด)

ข้อ ๘ การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์/การตั้งครรรภ์ไม่พร้อม

(๘.๑) ให้ความรู้ โรงเรียน, ครอบครัว, อนามัย, ชุมชน

(๘.๒) ช่วยเหลือ/ส่งต่อ หาสาเหตุของปัญหา โดยความช่วยเหลือของมูลนิธิ ศูนย์ช่วยเหลือทางสังคม โทร. ๑๓๐๐๐

หมวด ๕

การสร้างความปลอดภัยต่ออุบัติเหตุต่างๆ

ข้อ ๙ อุบัติภัย อุบัติเหตุทางถนน

- การป้องกัน

(๙.๑) ให้ความรู้ เมาสุราไม่ขับรถ ขับรถโดยไม่ประมาท ไม่ขับเร็วเกินกฎจราจรกำหนด มีสติก่อนสตาร์ทรถ

(๙.๒) การให้ความรู้และบังคับใช้กฎหมาย

- การปกป้องคุ้มครอง

(๙.๓) มีมาตรการและบทลงโทษต่อผู้เมาแล้วขับในชุมชน

(๙.๔) รณรงค์ให้ความรู้แก่ผู้ใช้รถใช้ถนนและผู้ปกครองเด็ก รวมไปถึงเด็กและเยาวชนใช้ถนนปลอดภัย เช่น เปิดไฟใส่หมวกนิรภัย รัดเข็มขัดนิรภัย

(๙.๕) ปรับปรุงถนนพร้อมไฟซังาน และป้ายเตือนสำหรับ จุดอันตราย

- การช่วยเหลือและส่งต่อ

(๙.๖) ให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น สำหรับ เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง โรงเรียนและคนในชุมชน

(๙.๗) แจกสายด่วน ๑๖๖๙ หรือ ๑๙๑ แจกหน่วยงานกู้ภัย ในพื้นที่ และตำรวจ

ข้อ ๑๐ อุบัติเหตุทางน้ำ หรือจมน้ำ

- การป้องกัน

(๑๐.๑) ให้มีการสอนให้ความรู้การฝึกรว่ายน้ำว่ายน้ำเบื้องต้นและช่วยเหลือคนจมน้ำเบื้องต้น

(๑๐.๒) ให้ผู้ปกครองคนในชุมชนต้องคอยดูแลไม่ให้เด็กเล่นน้ำเพียงลำพัง

- การปกป้องคุ้มครอง

(๑๐.๓) ให้มีป้ายเตือน จุดน้ำลึก จุดอันตรายห้ามเล่น

(๑๐.๔) ต้องมีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครและอุปกรณ์ช่วยเหลือจากการจมน้ำในสถานที่ท่องเที่ยวและชุมชน

- การช่วยเหลือและส่งต่อ

(๑๐.๕) การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

(๑๐.๖) แจกสายด่วน ๑๖๖๙ หรือหน่วยกู้ภัยในพื้นที่ และโรงพยาบาลในพื้นที่ในการช่วยเหลือปฐมพยาบาล

ข้อ ๑๑ อุบัติภัยในบ้าน ไฟไหม้

- การป้องกัน

(๑๑.๑) ให้เช็คอุปกรณ์ไฟฟ้าให้มีสภาพดีพร้อมใช้งานสามารถใช้งานได้ตามปกติ การสำรวจอุปกรณ์เครื่องใช้ควรถอดปลั๊กเมื่อไม่ใช้งาน และออกจากบ้าน

(๑๑.๒) ให้มีอุปกรณ์ เครื่องตัดไฟ ถังดับเพลิงไว้ประจำบ้าน/ชุมชน

- การปกป้องคุ้มครอง

(๑๑.๓) การให้ความรู้ในการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า

(๑๑.๔) จัดเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครชุมชนเฝ้าระวังการเกิดอุบัติเหตุในหมู่บ้านและชุมชน

- การช่วยเหลือและส่งต่อ

(๑๑.๕) แจกผู้นำชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่เกี่ยวข้องในการให้ช่วยเหลือ

ข้อ ๑๒ อุบัติเหตุจากการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน

- การป้องกัน

(๑๒.๑) ใช้สติในการทำงานและการใช้ชีวิต

(๑๒.๒) ให้มีอุปกรณ์ป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากการทำงานและเช็คตรวจอุปกรณ์การทำงานให้พร้อมใช้งาน

- การปกป้องคุ้มครอง

(๑๒.๓) การใช้อุปกรณ์ที่มีความพร้อมและสภาพดีพร้อมใช้งาน

(๑๒.๔) ส่งเสริมและให้ความรู้ในการใช้อุปกรณ์ในการทำงาน

- การช่วยเหลือและส่งต่อ

(๑๒.๕) การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ก่อนการส่งต่อในรายที่มีอาการรุนแรง

(๑๒.๖) แจกผู้นำชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่เกี่ยวข้องในการให้ช่วยเหลือ

หมวดที่ ๖

การสร้างความปลอดภัยต่อภัยพิบัติ

ข้อ ๑๓ การส่งเสริมและการป้องกัน

(๑๓.๑) ให้มีศูนย์ประสานงานเด็กและเยาวชน ตำบล บทบาท ศูนย์คือประสานงาน ทำแผนงานรวบรวมข้อมูล (คน, งาน, งบ, องค์กร)

(๑๓.๒) ให้มีการตั้งกองทุน เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติตำบลป่าตึง

(๑๓.๓) ให้มีแผนอบรมให้ความรู้เรื่องภัยพิบัติทุกกลุ่มวัย ครอบคลุมกลุ่มเปราะบางทุกหมู่บ้านในพื้นที่ตำบล

(๑๓.๔) ให้มีแผนการซ้อมหนีภัยพิบัติระดับตำบล ให้มีเส้นทางอพยพ, เส้นทางลี้ภัย (น้ำท่วม, แผ่นดินไหว, ดินถล่ม)

(๑๓.๕) จัดทำแผนการอบรมเรื่องสิทธิเด็ก ครอบคลุมทุกกลุ่มวัย

(๑๓.๖) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วนในระดับตำบล

ข้อ ๑๔ การคุ้มครอง

(๑๔.๑) ให้มีระบบแจ้งเตือนภัยพิบัติไปยังศูนย์ภัยพิบัติ

ข้อ ๑๕ การช่วยเหลือ (ขณะเกิดเหตุ)

(๑๕.๑) ให้คณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือระหว่างเกิดเหตุ โดยมีผู้ตัดสินใจหลักจากท้องที่และท้องถิ่น

(๑๕.๒) ให้มีศูนย์พักพิงชั่วคราว มีผู้ดูแลโดย สาธารณสุข, ชุมชน, ท้องที่ท้องถิ่น

(๑๕.๓) ให้คณะกรรมการ มีบทบาท ดังนี้ คัดกรองผู้ป่วย ฝ้าระวังโรคระบาด สุขาภิบาล อาหาร น้ำดื่ม และกระบวนการเฝ้าระวัง เช่น สำรวจความเสียหาย (โครงสร้าง ซีวิต ทรัพย์สิน ที่ชลผลทางการเกษตร สถานที่ราชการ สัตว์เลี้ยงเป็นต้น) และประเมินให้งบประมาณสนับสนุน (งบ ซ่อมแซม บริจาค)

หมวด ๓

แนวทางการบูรณาการ การสร้างความปลอดภัยให้เด็กและเยาวชน
ทั้งภัยสังคม อุบัติภัย ภัยพิบัติ และภัยคุกคามสุขภาพ

ข้อ ๑๖ การป้องกัน

(๑๖.๑) ฝ้าระวังในหมู่บ้านในแต่ละประเภท เช่น ตั้งจุดตรวจ จัดสถานที่ในการเตรียมความพร้อม

(๑๖.๒) ประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้ทราบถึงสถานการณ์ในด้านสุขภาพความปลอดภัยในเด็กอย่างต่อเนื่อง

(๑๖.๓) การให้ความร่วมมือกับพื้นที่ใกล้เคียงในการป้องกัน และฝ้าระวัง

ข้อ ๑๗ การส่งเสริมและปกป้องคุ้มครอง

(๑๗.๑) จัดกิจกรรมปลูกฝังให้มีความรู้ แก่ เด็กและเยาวชนในพื้นที่ถึงภัยพิบัติและภัยในสังคมต่างๆ

(๑๗.๒) ส่งเสริมด้านการจัดกิจกรรม การแสดงออกของเด็กและเยาวชน เช่น ด้านกีฬา ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านปัญหาครอบครัว ฯลฯ

(๑๗.๓) ส่งเสริมและจัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๘ การช่วยเหลือ

(๑๘.๑) ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุการณ์และภัยพิบัติต่างๆ

หมวด ๘

บทเฉพาะกาล

ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและเยาวชนตำบลป่าตึง ฉบับนี้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติม ให้เหมาะสมกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ที่เป็นพลวัตปัจจัยต่อข้อบัญญัติของธรรมนูญ จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

(๑) การยื่นขอแก้ไข ปรับปรุงธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัย

ในเด็กและเยาวชนตำบลป่าตึง ฉบับนี้ ต้องประกอบด้วยคณะกรรมการ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของคณะกรรมการพัฒนาตำบล องค์กร ปกครองท้องถิ่น สภาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง สภาองค์กรชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียนในตำบล และสภาเด็ก และเยาวชน เมื่อคณะกรรมการ รับไว้พิจารณาแก้ไข ต้องมีองค์ประชุม พิจารณาไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของคณะกรรมการพัฒนาตำบล

(๒) การขอแก้ไขเพิ่มเติม ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยใน เด็กและเยาวชนตำบลป่าตึง ฉบับนี้ ให้ดำเนินการเสมือนการจัดทำ หรือผ่านประชาคมชุมชนตำบล และสภาองค์กรชุมชน ในการยื่นเสนอ ต้องดำเนินการโดยยึดหลักเหตุผล ความจำเป็น และประโยชน์ที่จะ บังเกิดกับเด็กและเยาวชนตำบลป่าตึง ตามเหมาะสม

(๓) ให้สำนักธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและ เยาวชนตำบลป่าตึง ทำหน้าที่เป็นกองเลขานุการ การประสานงาน และการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพ ความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน ตำบลป่าตึง ตั้งอยู่ที่ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง อำเภอ แม่จัน จังหวัดเชียงราย

แนวทางส่งเสริมความปลอดภัย และการป้องกันภัยในเด็กเยาวชน

(Safety and Prevention for Children - Guideline)

by OCN Thailand

กรอบการดำเนินงาน OCN Thailand

1 สถานการณ์ ปัญหา

ภัยสังคม/ อุบัติเหตุ/ ภัยพิบัติ/ ภัยสุขภาพ

ความรุนแรงในครอบครัว/อาชญากรรม/การค้ามนุษย์/แรงงานเด็ก/การพนันในเด็กเยาวชน/การตั้งครุฑไม้พร้อม/ยาเสพติด/สื่อ/ความเสมอภาค/เซ็นเซอร์/อุบัติเหตุทางถนน /อุบัติเหตุภายในบ้าน อุบัติเหตุภายในโรงเรียน/อุบัติเหตุภายในชุมชน/โรคติดต่อคนเป็นพาหะ/โรคติดต่อตามฤดูกาล/พาหะนำพา/ดินสไลด์/โคลนถล่ม/พายุแผ่นดินไหว/ไฟป่า/หมอกควัน

2 ประเด็นงาน

ความปลอดภัยในเด็กเยาวชน ภัยสังคม/ อุบัติเหตุ/ ภัยพิบัติ/ ภัยสุขภาพ

ความรุนแรงในครอบครัว/อาชญากรรม/การค้ามนุษย์/แรงงานเด็ก/การพนันในเด็กเยาวชน/การตั้งครุฑไม้พร้อม/ยาเสพติด/สื่อ/ความเสมอภาค/เซ็นเซอร์/อุบัติเหตุทางถนน /อุบัติเหตุภายในบ้าน อุบัติเหตุภายในโรงเรียน/อุบัติเหตุภายในชุมชน/โรคติดต่อคนเป็นพาหะ/โรคติดต่อตามฤดูกาล/พาหะนำพา

3 กลุ่ม เป้าหมาย

เด็กอายุ 0-18 ปี / เยาวชนอายุ 15-25 ปี

เด็กกลุ่มเสี่ยง/เด็กที่อยู่ในภาวะยากลำบากในความหมายของกระทรวง พม. ครอบครัว/พ่อแม่ผู้ปกครอง/โรงเรียน/ชุมชน/เครือข่ายภาคประชาชน/อปท

4 กระบวนการ การทำงาน

งานเชิงป้องกัน/งานเชิงคุ้มครอง/งานเชิงฟื้นฟูศักยภาพ

อบรมให้ความรู้/จัดตั้งกลุ่มเยาวชน/จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยในโรงเรียน/จัดกิจกรรมความปลอดภัย/ประกวดภาพถ่าย/สร้างเครือข่ายครอบครัว/ประสานงานหน่วยงานรองรับ /บ้านพักเด็กและครอบครัว/สถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์/ปภ.จังหวัด/สสจ./และหน่วยงานคุ้มครองเอกชนในพื้นที่/อบรมให้ความรู้การเอาตัวรอด/ฝึกทักษะการเอาตัวรอด/การสร้างภาวะผู้นำ/การส่งเสริมอาชีพที่มีรายได้/การให้คำปรึกษาด้านจิตใจ/การสร้างแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง/ฝึกการประเมินความเสี่ยงจากภัย

5 เครื่องมือ ช่วยขับเคลื่อน

เครื่องมือ ช่วย

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด/เชียงราย/บ้านพักและครอบครัวจังหวัด เชียงราย/สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัดเชียงราย/สสจ. จังหวัด เชียงราย/อปท./โรงเรียนในพื้นที่/สำนักงานบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด/เชียงราย มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยอาชีวศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่ระดับประถม/มัธยมศึกษาประจำจังหวัด/สมัครสมาชิก/กลุ่มเครือข่ายเด็กเยาวชน/องค์กรพัฒนาเอกชนระดับพื้นที่และระดับจังหวัดที่ทำงานด้านเด็กเยาวชน/ภาคธุรกิจ/ห้างร้านบริษัทในพื้นที่

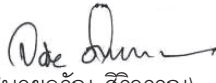
จึงขอประกาศใช้ ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและ
เยาวชน ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑

ณ วันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

(นายทองพล ซีวินมหาชัย)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง

(นายจรัญ ศิริวรรณ)

หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงราย

(นายธเนษฐ ธรรมตา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางสา

ประธานกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง

(นางพรพรรณ บินมูลศิลป์)

ประธานกลุ่มโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าตึง

(นายนิรันดร์ เปงคำ)

ประธานสมัชชาสุขภาพจังหวัดเชียงราย

(นายจิระวัฒน์ แซ่อ่อง)

ผู้อำนวยการองค์กรเครือข่ายพัฒนาสิทธิเด็กและการปกป้อง

คุ้มครองเด็กภาคเหนือ

(OCN Thailand)

ธรรมนูญสุขภาพความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน ตำบลป่าตึง

"ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่"

ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙
ภายใต้ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวดธรรมนูญสุขภาพ
พื้นที่กำหนดหลักการสำคัญ และภาพพึงประสงค์ไว้ดังนี้

หลักการสำคัญ

๑. ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ เป็นข้อตกลงร่วมในการกำหนด
ทิศทางหรือแนวปฏิบัติอันจะนำไปสู่สุขภาพะของชุมชน โดยชุมชน
สามารถจัดทำธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ตามความสมัครใจและความ
พร้อมของชุมชน ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐควรให้การ
สนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วม

๒. การจัดทำธรรมนูญสุขภาพพื้นที่จะต้องให้ความสำคัญกับ
สิทธิชุมชน วิถีชุมชน วัฒนธรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทนทาง
สังคมของชุมชน ข้อมูลสุขภาพชุมชนและหลักการการจัดการระบบ
สุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. การจัดทำ ขับเคลื่อน ทบทวนและประเมินผลธรรมนูญ
สุขภาพ พื้นที่ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาค
ส่วนในชุมชน

ภาพพึงประสงค์

๑. ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนเข้าใจและสามารถนำสาระในธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติไปปรับใช้ในการจัดทำธรรมนูญสุขภาพพื้นที่โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และระบบสุขภาพชุมชน

๒. ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนร่วมกันใช้ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เป็นแนวทางในการพัฒนา และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม ผ่านกลไกและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสุขภาพ โดยมีระบบติดตาม ทบทวน และประเมินผลธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ

๓. เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามพื้นที่ เพื่อนำองค์ความรู้ไปต่อยอดและขยายผลการจัดการระบบสุขภาพชุมชนให้ครอบคลุมไปยังพื้นที่อื่นๆ

ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
http://www.nceh.go.th

ดูได้ที่
http://www.nceh.go.th